

*“Atatürkçü Düşünce Derneği'nin
Cumhuriyet'in 100. yılı armağandır!”*

Ekim 2023

**CUMHURİYET'İN 100. YILINDA
ÇOCUK EĞİTİMİNDE
ANNE ve BABAYA DÜŞEN GÖREVLER**

Prof. Dr. F. Dilek GÖZÜTOK
Resimleyen: Efkan BEYAZ

*Sevgili anne ve babalar,
Elinizdeki bu kitapçık Cumhuriyetimizin 100. Yılında
çocuk eğitiminde anne ve babalara yardımcı olması için
hazırlanmıştır.*

-PARAYLA SATILAMAZ-

Ekim 2023

ÖNSÖZ

Kapitalizmin, kazanmak, daha çok kazanmak, daha da çok kazanmak amacıyla kurduğu, adına da sıkılmadan DÜNYA DÜZENİ dediği, mazlum ulusları ezip yoksul ülkeleri daha da yoksullaştıran, sömürgeci ulusları abad edip varıl ülkeleri daha da zenginleştiren SOYGUN SİSTEMİ krizler, savaşlar, göçler, terörizm, darbeler ve diktatörlüklerle yaşanmaya devam ediyor, dünyanın büyük kısmında acılar katlanıyor, barış Kaf Dağı'nın ardında kalıyor, huzur ancak rüyalarda bulunuyor...

Emperyalizmin türlü kolonyalist ve neokolonyalist politikalarla gelişmelerini engellediği ülkelerde ekonomik, sosyal, etnik ve mezhepsel kışkırtmalarla alevlenen iç çatışmalar hiç bitmiyor. Vahşet görüntüleri vicdanları kanatırken, vahşetin senaristleri, yapımcı ve yönetmenleri eserlerini sessiz, tepkisiz seyretme yüzüzlüğünü sürdürüyor. Arsız kapitalizmin doymak bilmez kâr hırsıyla yarattığı doğa tahribatının neden olduğu iklim sorunları gezegenimizi perişan ediyor.

Kuşkusuz ülkemiz de bu yoksullaşmadan, yıkımdan, krizlerden, terörizm ve göçlerden alabildiğine etkileniyor. Çocuklarımızın böyle bir dünyada yaşamak zorunda olduklarını düşünerek onları geleceğe hazırlamak en önemli görevimizdir.

Dünya bu durumda iken Atatürk ve Kuvayı Milliye kahramanlarının yoktan var ettiği vatanımızda, Ulusumuzun Kemalist Aydınlanma Devrimleriyle kazandığı ne varsa iç ve dış saldırılarla yok edilmeye çalışılıyor. Laik toplumu olma yürüyüşümüz durdurulmak isteniyor. Ülkemiz asırlar öncesinin karanlığına sürüklenmeye çalışılıyor. Akıl ve bilim yolundan sapan iktidarlar elinde dünya uluslar ailesinin onurlu üyesi olmaktan giderek uzaklaşıyor, ulusal saygınlığımızın içler acısı haliyle kahroluyoruz.

Dünyanın ilk Antiemperyalist Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nı kazanan ve Aydınlanma Devrimleriyle çağ atlamayı başaran bir ulus olarak olağanüstü bir başlangıç yaptık 1923'de. Ama 1950'lerden itibaren sürüklendiğimiz Karşı Devrim sürecinde Atatürk ilkelerinden uzaklaşıp özellikle laiklik ve devrimcilikten koparak sorunlarıyla baş edemeyen bir ülke durumuna düştük. Mustafa Kemal Atatürk 25 Ağustos 1924'de Öğretmenler Birliği Kongresi'nde "Cumhuriyet; fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister. Yeni nesli bu özellik ve kabiliyette yetiştirmek sizin elinizdedir. Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır." demişti. Bunu yeterli ölçüde başaramadık!

On yıllardır Cumhuriyet kazanımları yok edilmeye, Laik Cumhuriyetimiz Orta Doğu bataklığında çırpınan bir din devletine dönüştürülmeye çalışılıyorsa yeniden Milli Mücadele zamanı, yeniden örgütlü toplumu yaratma vakti, yeniden Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye hedefine yürüme azim ve kararı ile ayağa kalkma demidir.

Çocuklarımızın mutlu, müreffeh ve huzurlu geleceği için görev sadece öğretmenlerde değil, hepimizde ve özellikle anne ve babalardadır. Yapılan bilimsel araştırmalar çocukta kişiliğin 5 yaşına kadar geliştiğini gösteriyor. Anne babalar çocuklarını bu bilinçle yarınlara hazırlamalıdır. Karşı devrimci tarikat ve cemaatlerle siyasi partilerin de çocuğun bu özelliğini kendi amaçları için kullandıkları unutulmamalıdır.

Çocuklarımızı seviyoruz elbette. Çok güzel bir duygu. Ama günümüzde yeterli olmuyor. Onların cennet vatanımızda, Atatürk Devrimi aydınlığında, bilim ve sanatla barışık, özgür ve laik bir ülkede yaşamalarını sağlamak zorundayız.

Atatürkçü Düşünce Sistemi çocuk eğitiminde en yararlı yöntem, en güçlü yardımcısıdır. Çocuklarımız ezber-

cilikle değil, doğma ve hurafelerle değil, bilimsel bilgi ile eğitilmelidir. Öncelikle ve mutlaka öğrenmeyi öğrenmeli, sorgulama, merak etme, tartişma ve araştırma alişkanlığı kazandırılarak yetiştirilmelidir.

Cumhuriyetimizin 100. yılında çocuklarımızın yetiştirilmesinde ve eğitiminde anne babalara düşen görevleri konunun uzmanlarının da görüşlerinden yararlanarak derlemeye çalıştık. Elinizdeki kitapçık bu çabanın ürünüdür. Bilim Kurulu Üyemiz Prof. Dr. Sayın F. Dilek Gözütok yazdı, saygıdeğer Efkan Beyaz hocamız resimledi, sevgili Meltem Erdiñç arkadaşımız yayına hazırladı. Kendilerine şükranlarımızı sunuyor, siz değerli anne babalarımıza yararlı olmasını diliyoruz.

Saygılarımızla

B. Safa Yenice

**Atatürkçü Düşünce Derneği
Genel Başkan Yardımcısı**

M. Hüsnü Bozkurt

**Atatürkçü Düşünce Derneği
Genel Başkanı**

İÇİNDEKİLER

ÇOCUKLUK NEDİR, NEDEN ÖNEMLİDİR?	9
ANNE-BABA OLARAK TEMEL GÖREVLERİMİZ	10
ANNE BABA OLARAK BU GÖREVLERİ YERİNE GETİRMENİZ ÇOCUĞUNUZ AÇISINDAN NEDEN ÖNEMLİDİR?	11
ANNE BABA OLARAK BU GÖREVLERİ YERİNE GETİRMENİZ TOPLUMSAL AÇIDAN NEDEN ÖNEMLİDİR?	14
DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE ÇOCUKLARI KORUMAK AMACIYLA NELER YAPILMAKTADIR?	14
OKUL BİREYE NELER SAĞLAR?	17
HAK NE DEMEK? ÇOCUK HAKLARI NELERDİR?	18
ANNE BABA OLARAK NE YAPMALIYIZ?	19
YARATICILIK	21
ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE PROBLEM ÇÖZME	24
İLETİŞİM VE İŞ BİRLİĞİ	25
BİLGİ, MEDYA VE TEKNOLOJİ BECERİLERİ	26
SORUMLULUK SAHİBİ OLMAK	27
ADİL OLMAK	29
ÇOCUKLARIMIZA ADİL VE EŞİTLİKÇİ DAVRANMAYI NASIL ÖĞRETEBİLİRİZ?	31
ÇATIŞMA ÇÖZME/UZLAŞMA	33
VATAN VE ATATÜRK	34

ÇOCUKLUK NEDİR, NEDEN ÖNEMLİDİR?

Çocukluk temel bir gelişim dönemidir. Bu dönemde birey, kendisini ve başkalarını tanır ve anlamaya çalışır. Bu önemli yaşam sürecinde doyum sağlayıcı ilişkiler kurabilmeye çabalar. Çocukluğun özellikle ilk 5 yılı kişiliğin geliştiği dönemdir. Çocuklar bu dönemde yaşama anlam verme sistemini geliştirirler. Çocukların yaşama anlam verme ve yaşamları boyunca karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma yollarını ailede öncelikle de an ne-babalarından öğrenirler.

Bireysel ve toplumsal açıdan ailede öğrendiklerimiz yaşamsal öneme sahiptir. Ancak bildiğiniz gibi bilim,

teknoloji, toplumsal yaşam hızla değişiyor. Hatta çocuklar ve çocukların gereksinimleri de değişiyor. Bu gerçek anne-baba olarak yeni bilgilere ve becerilere ulaşmamızı gerektiriyor. Çocuk yetiştirme konusundaki bilgilerimizi, becerilerimizi ve değerlerimizi g¼ncellemek, bireysel ve toplumsal g¼revimizdir. Anne babalık “oğrenilen bir beceridir”. İnsan sevgimizin, aile sorumluluğumuzun, vatan sevgimizin g¼stergesidir.

ANNE-BABA OLARAK TEMEL G¼REVLERİMİZ

Ailenin en ¼nde gelen g¼revi;

- Çocuklarını kendi kararını kendi verebilen,
- İstek ve amaçları doğrultusunda seçimlerini yapabilen,
- Özg¼r davranabilen güvenli bireyler olarak yetiştirmektir.
- Bu amaçla çocuğa güven duygusu ve sorumluluk bilinci kazandırılmalıdır.

Anne-baba;

- Çocuğu severek, ¼zenli bakım hizmeti vererek çocuğa güven ortamı yaratır,
- Yeteneklerinin gelişmesine yardım eder.

Anne-baba;

- Çocuğa özg¼rce oynayacağı, davranacağı bir ortam sağladığında,
- Yol g¼stererek kuralları oğrettiğinde, gerektiğinde denetleyerek, sınır koyabildiğinde davranışlarına y¼n verirler.

Anne ve baba kız ve erkek çocuklarına kendi davranışlarıyla ¼rnek olur, onların hem kişilik gelişimini hem de cinsel kimlik kazanmalarını sağlar.

Çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminin en hızlı olduğu bu d¼nemde aile içinde birbirimizle, çocuğumuzla ve yakın çevremizdeki kişilerle sağlıklı ve nite-

likli iletişim kurmamız çok önemlidir. İletişim biçimimizle çocuğumuza örnek oluruz.

Çocuğumuz her davranışı bizi taklit ederek öğrenir.

Bu nedenle;

- Her çocuğun farklı özelliklere sahip olduğunu biliniz ve çocuğunuzu tanıyınız/anlayınız,
- Çocuğunuzla sağlıklı iletişim kurunuz,
- Çocuğunuza 21. yy becerilerini kazandırınız,
- Çocuğunuzun kişilik gelişimine rehberlik ediniz,

Kısacası çocuğunuzun kendine, ailesine, çevresine, ülkesine ve dünyaya yararlı bir kişilik geliştirmesine rehberlik ediniz.

ANNE BABA OLARAK BU GÖREVLERİ YERİNE GETİRMENİZ ÇOCUĞUNUZ AÇISINDAN NEDEN ÖNEMLİDİR?

Anne-babanın ve aile içindeki diğer bireylerin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile içindeki yerini belirler. Aile ortamı çocuğun ilk toplumsal çevresini oluşturur. Çocuk ve gençlerin ruhsal sağlığı, sorunları ile aile bireylerinin davranışları arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bireyin;

Başarılı ve mutlu bir yaşam sürdürebilmesi,

Toplum içinde bir yer kazanabilmesi, sağlıklı bir kişilik gelişimi ile olanaklıdır.

Çocuğun anne-babasından aldığı dengeli sevgi ve korma, onda güven duygusunu güçlendirir.

İnsanın büyüme ve gelişmesi için yeterli beslenmesi ne kadar önemli ise “sevgi” görmesi, sevgi ortamında büyümesi de o kadar önemlidir. Bebeklikten itibaren bakıminde büyütülürken sevgi ve şefkat gören ve görmeyen çocukların gelişme farklılığını belirleyen çalışmalar vardır. Sevgi hem seveni hem sevileni besleyen bir duygudur. Sevgi, insanlar arasında ilgiyi, dostluğu, özveriyi, güven duygusunu ve bağlılığı artırır. Sevmek kadar sevgiyi belli etmek, göstermek de önemlidir.

Bazı anne-babaların tutucu, otoriter/itaat bekleyen davranışları;

Çocuklarda girişkenliği, hareketliliği, bağımsız karar vermeyi ve merak duygusunu engeller. Baskıcı ve cezalandırıcı aile ortamı çocukta güven duygusunun gelişmesini engeller,

Çocuk otoriteye bağımlılık geliştirir, içe kapanık, çekingen bir birey olur.

Anne-babanın itici ve baskıcı davranışları nedeniyle onların onayını kazanamayan çocuk, kendisi ile ilgili olumlu görüşler geliştiremez ve kendini değersiz bulur.

Anne-babaların;

Çocukların davranışlarını olumsuz duygu ve eleştirilerle yönlendirmesi,

Çocuğu görmezden gelmesi, sevgiyi esirgemesi, çocukta suçluluk duygusu yaratır,

Tutarsız duygusal tepkiler vermesine ya da sevginin koşullu olarak sunulması çocukların benliklerini olumsuz etkilemektedir.

Bu tür anne-baba davranışları çocukların bireyselleşmesine engel olmakta ve anne-babalarına bağımlı olma-

larına neden olmaktadır. Kişinin karar verirken başkalarından bağımsız olabilmesi, özgür davranması ve kendi seçimini yapabilmesi, onun bağımsızlığının göstergesidir. Çocuğun gelişimsel gereksinimlerine ilgisiz/ihmalkâr anne-baba davranışı da, çocuğun benlik gelişimini olumsuz etkiler.

Aşırı hoşgörü gösterilen, her istedikleri sorgulanmadan yerine getirilen çocuklar da kendi değerleri konusunda gerçeğe uygun olmayan duygulara kapılırlar. Benmerkezci ve istek dolu kişiler durumuna gelirler, toplumsal ilişkilere girmekten kaçınırlar.

Bir anne-babanın çocuğa “yaptığın bu davranışı sevmiyorum” ile “seni sevmiyorum” demesi arasında fark vardır. “yaptığını sevmiyorum” demekle anne-baba, davranışı onaylamadığını ancak çocuğu kabul ettiğini belirtiyordur.

Çocuğun benlik gelişiminde de en uygun ortam DEMOKRATİK AİLE ortamıdır. Demokratik ailede anne-baba eşit haklara sahiptir. Çocuk buyruklarla değil, yol gösterilerek eğitilir. Çocuğun kişiliğine saygı gösterilir, bağımsız davranması için aileden destek görür, özgür davranışı onaylanır. Çocuk üzerinde açık ve belirgin sınırları olan bir denetim vardır. Çocuk düşündüklerini açıkça konuşup tartışabilir. Düşüncelerine, seçimlerine saygı gösterilen çocuk kendine değer verildiğine inanır, kendisini anne babanın gözüyle görmeye alışır ve olumlu bir benlik gelişmeye başlar. Demokratik ailelerde kararlaştırılmasında bütün bireylerin katılımı ile belirlenmiş açık ve net kurallar vardır. Kendine güvenen, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygılı, kendisi ve başkaları ile olumlu görüşler içinde olan, kısaca olumlu bir benlik algısına sahip olan çocuklar yetiştirmek için anne-baba olarak bilgimizi geliştirmek, çocuklarımıza bilimin önerdiği yenilikleri uygulamak çok önemlidir.

ANNE BABA OLARAK BU GÖREVLERİ YERİNE GETİRMENİZ TOPLUMSAL AÇIDAN NEDEN ÖNEMLİDİR?

Bir insan, bir aile, bir toplum, bir ülke çocuklarına verdiği değer kadar değerli, önem kadar önemlidir. Aile, çocuklarına sağladığı olanaklarla ve fırsatlarla onları donatır. Böylece aslında kendi ailesinin, toplumunun, ülkesinin geleceğini yapılandırır. Bilinçli anne-babalar çocuklarını geliştirdiğinde toplumlar ve ülkeler gelişir, kalkınır ve nitelikli bir yaşama kavuşur. Aynı zamanda doğaya, bilime, teknolojiye, sanata ve insanlığa katkı verirler. İnsanca yaşama kaliteleri ve mutluluk düzeyleri yükselir.

Dünyanın hemen her ülkesinde aile, toplumun temelidir. Çocuklar toplumsal değerleri ailede öğrenirler. Sağlıklı ve donanımlı anne-babanın oluşturduğu ailelerden oluşan toplum yapısı da sağlıklı ve nitelikli olur. Anne-baba doğup büyüdüğü ailesinde, çevresinde, okullarda, medyada bazı yanlış öğrenmeler edinmiş olabilir. Öğrenme yanlışları ve eksiklerini yaşam boyu çeşitli yollarla düzeltilebilir ve tamamlayabilir. Her anne-baba çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilimin ortaya koyduğu çağdaş bilgileri, becerileri ve değerleri öğrenmeli ve çocuklarını yetiştirirken öğrendiklerini uygulamalıdır.

Çocuklarımız geleceğimizdir. Anne-babalar olarak kendimizi ne kadar geliştirebilirsek çocuklarımızı o kadar nitelikli yetiştirebiliriz.

DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE ÇOCUKLARI KORUMAK AMACIYLA NELER YAPILMAKTADIR?

Çocukları korumanın ve geliştirmenin önemini kavrayan örgütlenmeler yüzyıllardır çok değerli çalışmalar yapmışlardır. Buna karşın dünyanın hemen her ülkesinde, bazılarında az, bazılarında baş edilemez boyutlarda insanı dehşete düşüren, farklı tür ve ağırlıkta çocuk ihma-

li ve istismarı görülmektedir. Dünyanın birçok ülkesinde bağımlılık yaratan maddeler de çocuklar için büyük tehlikedir. Çevresindeki bu tehlikelerden çocuğu korumak devletin, toplumun ve en önemlisi de ailenin görevi ve sorumluluğudur.

Çeşitli uluslararası kuruluşlar;
İnsan Hakları,
Çocuk Hakları, Kadın Hakları,
Yaşlı Hakları,
Engelli Hakları,
Hasta Hakları vb. konularında çalışmışlardır.

Ülkeler, bazıları evrensel olan bu sözleşmelere taraf olmuştur. Birleşmiş Milletler tarafından 1948’de kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ni Türkiye 1949’da imzalayarak taraf olmuştur. Birleşmiş Milletler tarafından 1989’da kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (ÇHDS) Türkiye Cumhuriyeti tarafından 1990’da imzalanmış ve 1995’de yürürlüğe konmuştur. Bu imza devlete “Çocuğun bedensel ve zihinsel bakımdan tam erginliğe kavuşmadığı ön kabulüyle, uygun yasal korumayı da içeren özel güvence ve koruma gereksiniminin karşılanması sorumluluğu” verir.

ÇHDS’ye göre;

Her birey 18 yaşına kadar çocuktur, ailesi ve devlet tarafından korunmalıdır.

Türkiye’de 1976’da Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Uluslararası Derneği kurulmuş ve çok sayıda ülkeye öncülük etmiştir. Bu dernek bütün ülkelerde çocuklara yönelik fiziksel, duygusal ve cinsel zulüm ve sömürüyü önleyerek dünya çocuklarının sağlıklı bir çevrede fiziksel ve toplumsal gelişimini sağlamayı amaçlamıştır. Hemen bütün ülkelerden çok sayıda üyeye sahiptir.

Ayrıca çok sayıda vakıf, dernek, baro ve benzeri kuruluş çocuk ihmal ve istismarını önleme, şiddetsiz bir dünya oluşturma konularında önemli katkılar sağlamışlardır.

Belediyeler, barolar, dernekler, siyasal partiler vb. çocuklara sağlıklı ve güvenli bir yaşam sağlamak için her birey ve her kuruluş elinden geleni yapmalıdır ama asıl görev devletindir. Tutarlı ve kararlı bir devlet politikası belirlenip izlenmedikçe çocukları ve dolayısıyla ülkenin geleceğini korumak olası değildir.

Anayasanın 10. Madde, 3. Fıkrası çocukların korunmasına ilişkin devletin yükümlülüklerini emreder. "Devlet, çocukları korumalıdır!" Devletin çocuklar ve çocuk istismarları konusunda sorunları belirleyen, sorunun nedenlerini irdeleyen, bilimsel yollarla çözümler üreten ve sorunu çözen konumda olması gerekir.

Çocuklarının beden ve ruh sağlığını koruyan bir yaşam ortamı hazırlayamaması, ülkeye çok pahalıya mal olur. Devleti yönetmek yalnızca ekonomiyi, yatırımı, bilimi, teknolojiyi, tarımı, hayvancılığı, doğayı, doğal kaynakları, sağlığı, eğitimi yönetmek demek değildir.

Bu alanlarda yapılan yönetim hataları sonucunda çocuklara güvenli ve sağlıklı bir yaşam ortamı yaratılamaması bir tür çocuk istismarıdır.

Çocuklara parasız eğitim verecek okul öncesi ve zorunlu eğitim kurumları açmak, Devletin görevidir. Osmanlı'da 1900'lü yılların başında zorunlu ve karma eğitim olanaklarına göre bazı yerlerde 3, bazı yerlerde yıl idi. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1931'de 5 yıla, 1961'de 8 yıla çıkarılmış 8 yıl uygulaması 1997'de gerçekleştirilmeye başlanabildiği. 2012'de 4+4+4 yapılanması ile zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmış ancak kesintiler nedeniyle okul terk etmeler artmıştır. Bu gün şehir merkezlerinde bile okula ulaşamamış, devletin resmi dilini bile konuşamayan sayısını bilmediğimiz yurttaşımız vardır.

OKUL BİREYE NELER SAĞLAR?

İletişim yeterliği gelişir.

Üretkenliği artar.

Bilimsel tutum gelişir.

Yaşam kalitesi artar.

Kendini gerçekleştirir.

Ancak ne yazık ki bugün yeterli sayıda kreş, yuva ve bakımevi hizmeti verilmemektedir. Cemaatlere ve imam hatip okullarına okul öncesi okul açma yetkisi verilmiştir.

Okul öncesi çağ nüfusunun yalnızca %39'u, çoğu da özel sektöre ait ve bir kısmı yetkin olmayan kişi ve örgütlerin açtığı kurumlardan yararlanabilmektedir. Bu da 100 çocuktan 60 çocuğun, gelişiminde büyük önemi ve değeri olan okul öncesi eğitimden mahrum kalması demektir.

Yani gelişme çağındaki çocukların özellikle zihinsel ve sosyal olarak yaşitlarından geri kalmasıdır.

Köy okulları kapatılmış, böylece köylüye rehberlik edenler artık öğretmenler değil, imamlar olmuştur.

Köylerdeki çocuklar taşımalı eğitime ya da devlet yurtları kapatıldığı için denetimsiz cemaat yurtlarına teslim edilmiştir.

Zihinsel, sosyal, fiziksel ve duygusal olarak yeterince gelişmemiş bireylerden oluşan toplumlar ve ülkeler asla gelişmezler.

HAK NE DEMEK? ÇOCUK HAKLARI NELERDİR?

Herhangi bir varlığın yasal ya da ahlâki gerekçelerle sahip olması, yapabilmesi gereken her şey, hak olarak tanımlanmaktadır. Kısaca hak, adaletin, hukukun gerektirdiği her tür özgürlük ya da yetkidir.

Demokrasiyle yönetilen ülkelerin Anayasa'sında kişilerin temel hak ve özgürlükleri düzenlenmiştir.

Çocuk hakları:

Yasal ya da ahlâki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu; eğitim, sağlık, yaşama, barınma; fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel bir kavramdır.

- Her birey 18 yaşına kadar çocuktur.
- Bütün çocukların barınma ve korunma hakkı vardır.
- Bütün çocukların din, dil, ırk ve renk ayrımı yapılmadan çocuk haklarından yararlanma hakkı vardır.

- Bütün çocukların şiddet, istismar, ihmal ve her türlü tehlikelere karşı korunma hakkı vardır.
- Bütün çocukların dengeli beslenme hakkı vardır.
- Anayasanın 10. Madde, 3. Fıkrası "Devlet, çocukları korumalıdır!" demektedir.
- Devlet. parasız okul öncesi ve zorunlu eğitim kurumları açmalıdır.
- Eğitim yoluyla zihinsel, sosyal, fiziksel ve duygusal olarak yeterince gelişmesi sağlanamamış bireyler, kendine, ailesine ve ülkesine yararlı olamaz.
- Çocukların yasaların tanıdığı haklardan yararlanmasını sağlamak anne-babasının görevidir.

ANNE BABA OLARAK NE YAPMALIYIZ?

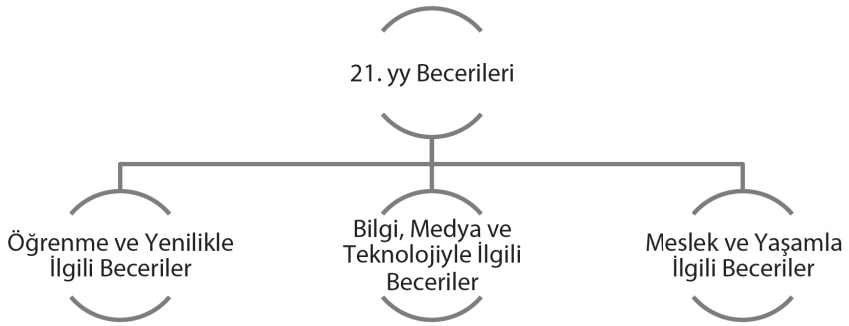
Çocuklarımızın kendine, ailesine, ülkesine, dünyaya uyum sağlamasını ve mutlu olmasını istiyorsak öncelikle onlara koşulsuz sevgi göstermemiz gerekir. Ayrıca çocuğa kendine ve çevresindekilere sevgiyle davranmayı öğretmenin yolu da sevgi dolu, sevgiyi verebilen anne-baba olmaktan geçer.

- Bebeği emzirmek onu hem bedensel hem de duygusal olarak besler. Annesini emerken annenin bebekle kurduğu bedensel iletişimle bebek sevgiyi öğrenmeye başlar.
- Aile bireylerin birbirlerine sevgi dolu gözlerle bakması, dokunması, öpmesi, güzel sözler söylemesi, onlarla zaman geçirmesi, onlara öncelik vermesi ve onları düşünmesi hemen akla gelenlerdir.

- *Temel ihtiyaçlarının karşılanması sırasında sakin ve sabırlı olmak, ılımlı ses tonu ile sevgi dolu bakışlarla sınırsız sevgi vermek çok önemlidir.
- Çocuğa isteyerek dünyaya getirilen bir ocuk olduğunu hissettirmek, onda sevgi ve güven duygusu geliştirir.

İkinci olarak onları gereksinim duydukları becerilerle donatmalıyız. Uzmanlar, 21.yy'da çocuklarımızın gereksinim duydukları becerileri; öğrenme ve yenilikle ilgili beceriler, bilgi, medya ve teknolojiyle ilgili beceriler, meslek ve hayat yaşamla ilgili becerileri olarak üç ana gruba ayırmaktadır.

ocuklarımıza evde ve okulda 21.yy. becerilerini kazandırmaya çalışmalıyız. 21. yy. becerilerinin kazandırılmasına çocuğun dünyaya gelmesi ile başlanmalıdır. İlk iki yaş aile içinde, 3-6 yaşlarında aile ile işbirliği içinde okul öncesi eğitim kurumlarında bu beceriler geliştirilmelidir. Çocuğunuzun eğitilmesinde görevli eğitim kurumları ile işbirliği içinde çalışmak çok önemlidir.

YARATICILIK

Çok küçük çocuklar bile güçlü “merak duygusu” taşırlar. Elllerine verilen cismin içini açmak, içinde ne olduğunu görmek isterler. Konuşmaya başlayan çocuğun en çok kullandığı sözcüklerin “Bu ne?” ve “Neden?” olduğunu görürsünüz. Çocuğunuz çok soruyor diye mutlu olun. Onun merak duygusunu arttıracak birlikte bir şey izlemek, incelemek, kitap okumak gibi farklı uyarılar sunmaya ça-

alışın. Çocuğın sorularını ASLA geçiştirmeyin. Ona anlayacağı sözcüklerle doğru bilgi verin. Sorunun yanıtını bilmiyorsanız öğrenin ve çocuğunuza anlatın.

Bilimin ve teknolojinin bu günkü düzeye gelmesi, insanın merak duygusu ve yaratıcılık becerisi sayesinde. Her çocuk, birbirinden farklı düzeyde olsa da dünyaya geldiğinde bu yetilere sahiptir. Anne-baba ve eğitim kurumu çocuğın bu yetilerini geliştirecek ortam hazırlamalıdır.

Çocuklarımızı; “Dünyada en hakiki yol gösterici bilimdir” özdeyişinin gereği olarak “fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür” bireyler olarak yetiştirmeliyiz.

Merak eden, özgür düşünen, sorgulayan, akıllıca uyum sağlayan, gelecekte kendine, ailesine, topluma, ülkeye ve

dünyaya güç katacak bireyler olmasını amaçlıyorsanız öğretmenleri ile işbirliği içinde 21. yy'ın gereklerine sahip olmalıyız.

İnsanda var olan merak ve yaratıcılık duygusu, uygun koşullar bulduğunda ortaya çıkar ve yenilikler yaratır. Dünyada bilim ve teknoloji yaşamın her alanında akıl almaz bir hızla gelişiyor.

Sağlıkta, tarımda, ulaşımda, sosyal yaşamda birilerinin ürettiği yeniliklerle karşılaşırız. Bunlar bazen daha kolay ve rahat yaşamamıza, bazen uyum sağlamada zorlanmamıza neden oluyor.

Yeniliklere ve yaratıcılığa açık olma, yeniliklere uyum sağlamayı kolaylaştırır. Farklı bakış açılarına sahip kişilere açık olmak, bakış açılarını anlamaya çalışmak önemlidir.

Halk arasında yaygın olarak kullanılan “Eski köye yeni adet getirme!”, “İcat çıkarma!” gibi deyişler bugün artık anlamını kaybetmiştir. Yaşamda gördüğümüz/görmediğimiz işimize yarayan her aletin, her maddenin birilerinin merak edip icadı sonucunda elde edildiğini biliyoruz.

Dünyada üretilen, gözle görülebilen/görülemeyen her icat, her sanat eseri birilerinin onu hayal etmesiyle oluşturulmaya başlamıştır. Halk arasında “hayalci olma!” anlayışı yüzyıllardır anlamını kaybetmiştir.

Her birey doğuştan hayal gücüne sahiptir. Çocuk, oyun çağında hayal kurmaya başlar., Uygun çevrede bol materyal ile desteklenebilirse çocuğun hayal gücü geliştirilebilir. Anne babanın çocuğa sunduğu örnekler, onunla oyun oynaması ve üç yaşına gelen çocuğun yetkin ellerde çalışan bir okul öncesi eğitim kurumuna devamı çocuğun da, ülkenin de dünyanın da gelişmesinde çok önemlidir.

Çocuklar önceleri çevrelerindeki kişileri taklit ederek hayali oyunlar kurarlar. İlerleyen yaşlarda çok daha

karmaşık ve yaratıcı özellikleri olan hayali oyunlar oluştururlar.

Anne-babaya düşen;

Bir yandan davranışlarıyla onlara doğru örnek olurken Diğer yandan çocukların hayal gücünü frenlememek, hatta geliştirmektir.

Hayal gücü gelişen çocukların problem çözme becerisi gelişir ve karşılaştıkları zorlukları daha kolay aşarlar.

- Ona esnek ve güvenle kullanabileceği malzemeler sağlayın.
- Çeşitli konularda seçme hakkı verin.
- Ortamın dağınıklığını hoş görün.
- Çabalarına, etkinliklerine, oyunlarına siz de katılın.
- İlgi duymadığı etkinliklerde ısrarcı olmayın.
- Sıra dışı görüşlerini reddetmeyin. Merak edin, açıklamasını sağlayın.
- Ona ilginç kitaplar okuyun.
- Anladığı konularda görüşünü alın.
- Aile içi iletişimde esprili olmaya çalışın.

Yeniliklere açık olmak çok önemlidir ancak “yenilik” diye yaşama sokulan şeylerin insana, doğaya, sizin ve çocuğunuzun gelişmesine ne katacağını araştırmak gerekir. Ne yazık ki dünyada ve bizde yenilik diye sunulan her şeyin yararlı olduğu söylenemez. Anne- babalar ve devletin ilgili birimleri çocukları koruma sorumluluğu taşımaktadır.

ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE PROBLEM ÇÖZME

Eleştiri, bir cisme, bir konuya, bir görüşe, bir değere, bir olaya, bir kişiye, kişinin özelliklerine, görüşüne, davranışına vb. kendi görüşünü, kendi değerlendirmelerini belirtmektir.

Eleştiri yapma, o konuda bilgi sahibi olmayı gerektiren çok önemli bir beceridir.

Bilmediğimiz bir konuda eleştiri yapmak bizi güç duruma düşürür.

Eleştiri hem olumlu hem olumsuz boyutları düşünmeyi ve kırıcı ve zarar verici olmamayı gerektirir.

Eleştiri yapma becerisi ne kadar değerli ise eleştiriye açık olma da o kadar önemlidir. Yapılan eleştiriye dikkatlice dinlemek ve olumsuzluklarımızı düzeltmek gelişmemizi sağlar.

Problem, hedeflenen sonuçlara ulaşılmasını engelleyen, bireyde ve toplumda dengesizlik, uyumsuzluk yaratan ve çözülmesi gereken durumdur. Yaşamın her döneminde, her alanda hedeflere ulaşmada bazen büyük, bazen küçük problemlerle karşılaşılır. Problemi el yordamıyla/deneme yanılmayla çözmeye çalışmak hem zaman kaybına, hem çeşitli zararlara neden olur. Sonuçta problem çözülmez, amaca da ulaşamaz. Çocuklarınızı büyütürken onlara problem çözme aşamalarını anlatınız. Aile içinde karşılaşılan problem durumlarını çözmeye model olmanız çok önemlidir. Problem çözmenin aşamaları:

- Öncelikle problemin varlığını fark etmek ve problemi anlamak.
- Ardından problemle ilgili bilgi toplamak ve çözüm yollarını düşünmek gelir.
- Sonraki aşama en iyi çözüm yolunu seçme ve problemi çözmektir.
- Yaşamda karşılaştığınız ve çözdüğünüz problemleri nasıl çözdüğünüzü değerlendirmeniz de daha sonra karşılaştığınız problemleri çözmeye size yol gösterici olacaktır.

İLETİŞİM VE İŞ BİRLİĞİ

Bireyin çevreyi, toplumu algılama düzeyi ve iletişim becerisi insanlarla ilişkilerinin temelini oluşturur. Duyu organları ve yaşam deneyimlerini kullanan birey, diğer insanların davranışlarını gözlemleyerek algılar. Onlarla sözlü ve sözsüz iletişim kurar.

İletişim biçimini belirlemede iletişim kurulacak kişinin yaşı, sözcük dağarcığı, sosyal durumu çok önemlidir.

İletişim kurulan kişi ile göz bağıntısı kurulması, dinleyen başka şeylerle ilgilenmemesi ve dinlediğinden emin olunması gerekir.

Etkili iletişim için “eleştiri”-den, “nasihat”ten, “akıl verme”-den, “yargılama”dan uzak; göz bağıntısı kuran, eşitlikçi, doğrudan, imaya/alaya yer veremeyen “açık iletişim” kurulmalıdır.

Yüksek olmayan fakat duyulabilir ses tonu kullanması ve beden duruşuyla sözlerini desteklemesi etkilidir. Bağırarak konuşma, zannedildiği gibi etkili değil, hatta etkisizdir. İletişim kurulan kişinin duyacağı yükseklikte ses tonu ve anlayacağı sözcüklerle yapılan iletişim etkili olur.

BİLGİ, MEDYA VE TEKNOLOJİ BECERİLERİ

21.yy.da iletişim araçları her gün çeşitlenmektedir. İletişim araçlarının çeşitlenmesi bir yandan yaşamı kolaylaştırırken diğer yandan fiziksel, sosyal, psikolojik hatta bazı durumlarda yaşamsal tehlikeler içermektedir.

Bütün bireyler ailenin edindiği her tür iletişim yolunun/ aracının nasıl kullanılacağını öğrenmelidir.

- Kitle iletişim araçlarıyla uzun süre iç içe kalmamak,
- İhtiyaç halinde kullanmak,
- Kişisel bilgilerimizi paylaşmamak,
- Bilmediğimiz sitelere girmemek gerektiğini bilmelidir.

Anne-babalar iletişim araçlarını doğru ve etkili kullanma konusunda çocuklarına model olmalıdır.

Anne ve babaların özellikle çocukların iletişim araçları aracılığıyla maruz kaldıkları şiddet içerikli mesajlara karşı dikkatli olmaları gerekmektedir.

Birinin ya da birilerinin, birine ya da birilerine istemediği bir şeyi yaptırması, istediğini yapmasına engel olması ŞİDDETDİR. Ne yazık ki dünyanın hemen her yerinde kiminde az, kiminde çok büyük çapta şiddet yaşanmaktadır.

Şiddet, öğrenilen bir davranıştır. Şiddet yaşayarak, şiddet gözlemleyerek büyüyen insanların, kendilerini dönüştürmek üzere eğitmedilerse şiddet uygulama olasılıkları çok yüksektir. Araştırmalar çocukluğunda şiddet yaşayanların beyin gelişiminin yetersiz olduğunu belirlemiştir.

Ne yazık ki günlük yaşamda, kitle iletişim araçlarında istenmeyen ölçüde şiddet gözlemlenmektedir. Televizyonda bazı kişilerin şiddet dili kullanmaları durumunda çocuklarınızı bunları izlemekten uzak tutun.

Yanlış iletilerin neden yanlış olduğunu çocuğunuzla anlayacağı dilde ve etraflıca konuşun. Çocuklarımızın sağlıklı gelişimi için onlara barışçıl, sevgi dolu bir aile ortamı sağlamak, şiddet içeren görüntülerden uzak tutmak, her tür şiddetin yanlış olduğunu ve zararlarını anlatmak zorundayız.

Bir şiddet ortamı ile karşı karşıya kaldığında ona duygusal destek sağlamak anne-baba olarak görevimizdir. Gerekirse devlet kurumlarından psikolojik yardım alabiliriz.

SORUMLULUK SAHİBİ OLMAK

Yaşam boyunca her tür davranışımızın kısa ve uzun dönem sonuçlarına katlanmak sorumluluktur. Sorumluluk duygusu gelişmiş bireyler kendi yaşamına olduğu gibi ailesinin, çevresinin ve ülkesinin yaşamına da nitelik katar. Çocukların sorumluluk duygusunu geliştirmede **en büyük görev/sorumluluk anne-babaya** düşmektedir.

Çocuk henüz bir okul öncesi eğitim kurumuna başlamadan anne-babasının, varsa aile içindeki diğer bireylerin davranışlarını gözlemleyerek sorumluluk duygusuna sahip olmaya başlar. Anne-baba olarak sorumluluklarınızı

yerine getirme açısından kendi davranışlarınızı eleştiriniz ve geliştirmeye çalışınız. Anne-baba olarak sorumluluk davranışlarınızla çocuğunuza model olunuz.

Çocuğunuzu dikkatlice gözlemleyin. Çocuğunuza sorumluluk verirken onun özelliklerini tanıdığınızdan emin olun. Yaşına ve özelliklerine uygun küçük sorumluluklar verin. Küçük başarılarını övün, başaramadıkları için de yüreklendirin. Başaramayacağını düşündüğünüz durumda hemen sorumluluk vermeyin,

Küçük adımlarla devam edin. Yapabileceği işleri yapmasına izin verin, yaptığında takdir

edin. “Dikkat et, sen yapamazsın, dur ben yapayım!” ifadeleriniz çocuğunuzun sorumluluk ve öz güven duygusunun gelişmesine engel olur.

Her çocuğun beceri gelişimi farklıdır. Çocuğunuzu ASLA kardeşiyle ya da başka bir çocukla karşılaştırmayın. Ona inandığınızı ve güvendiğinizi hissettirin. Unutmayın siz ne kadar sorumluluk sahibiyse çocukunuz da o kadar sorumluluk sahibi olacaktır.

ADİL OLMAK

Adalet, insanlığın varlığı kadar eski ve insanların adil bir ortamda yaşamak için büyük mücadeleler verdiği bir kavramdır. Yasaların, yaşam kurallarının, ilkelerin herkese eşit uygulanmasının sağlanması demektir. “Doğruluk”, “hukuka uygunluk” ve “insanların hakkını gözetme”, “onurlu yaşamalarını sağlama” da denebilir.

Adaletli olmak, uygun ve adil davranmak, haklının hakkını ve gerçekleri savunmak, adalet is-

temek ve adil biri olmak anlamlarına gelir. Toplumun en küçük birimi olan ailede, çevrede, ülkede bütün farklılıklar, adil bir ortamda yaşama hakkına sahiptir.

Aile içinde kadın erkek, kız çocuk erkek çocuk, büyük, ortanca, küçük bireylerin adalet duygusu geliştirilmeli ve her biri adil bir ortam yaratılmasına katkı sağlamalıdır.

Adalet duygusunun güçlenmesinde anne-baba model olmalı, adaletin önemini çocuklarına anlatmalıdır. Aslında adalet, toplumları bir arada tutan bir yapıştırıcıdır. Adaletin yaşanmadığı aile, işyeri, şehir ve ülkelerde bireyler mutlu ve sağlıklı yaşayamaz.

Dünyada her canlı yaşamını erkek ve dişi olarak sürdürür. Her canlı türünde bu iki cins biyolojik olarak farklı özellikler taşır. Canlıların iki cinsi ancak bir araya gelerek

türünün devamını sağlayabilir. Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılığa “Cinsiyet farklılığı” denir. Dünyanın farklı yerlerinde, farklı kültürlerde, farklı zamanlarda hatta aynı toplumda yaşayan farklı ailelerde cinsiyet farklılığına bakarak kadın ve erkeğe farklı roller, görevler yüklenmiştir. Toplumun bireye verdiği rollerden kaynaklanan durum, “toplumsal cinsiyettir”

Toplumun kadın ve erkeğe yüklediği bu görevler ve sorumluluklar onların biyolojik gelişmelerini de etkiler. Eğitimden mahrum edilenler doğal olarak zihinsel olarak da geri kalabilir. Küçük yaşlardan başlayarak yaşam becerileri geliştirilmeyenler başkalarına muhtaç olarak yaşarlar. Cinsiyet farkı gözetmeksizin çocuklarına yaşam becerileri kazandırmak anne-babanın görevidir.

Osmanlı öncesi Türk Devletlerinde kadın ve erkek eşit haklara sahipti. Osmanlı’da nüfus sayımında kadınlar sayılmazken, ülke işgal edildiğinde kadınlar, vatan savunmasında verdikleri mücadelede büyük başarı göstermişlerdir.

Avrupa ülkelerinde bile kadınlar birçok sosyal ve siyasal haklarına sahip değilken Cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra 17 Şubat 1926’da Türk Medeni Kanunu kabul edildi. Bu Kanunla evlilikte resmi nikâh zorunluluğu, tek eşle evlilik esası getirildi.

Kadınlar istedikleri her mesleği seçme, mahkemelerde tanıklık yapma, miras ve boşanma konularında erkeklerle eşit hale getirildi. Ailede erkek ve kız çocuğa eşit değer vererek, aile içinde bütün bireyler “erkek işi”, “kadın işi” demeden sorumluluk alarak çocuklarına örnek olmak anne-baba sorumluluğudur.

ÇOCUKLARIMIZA ADİL VE EŞİTLİKÇİ DAVRANMAYI NASIL ÖĞRETEBİLİRİZ?

Bireyler yaş, cinsiyet, fiziksel sosyal ve zihinsel özellikleri açısından birbirlerinden farklıdır. Fakat herkes haklar açısından eşittir. Eşitsizlik yaşamak, içimizi öfke ve kırgınlıkla doldurur, kendimizi değersiz hissettirir. Küçük çocuklarda bile bunu açıkça görürüz. Eşitsizlik karşısında ya gözleri yaşarır ya da öfkeyle yumrukları sıkılır.

Kendi hayatlarımıza baktığımızda aynı emeğe farklı ücret veren işverenimize, benzer ödevimize diğerlerine göre düşük not veren öğretmenimize, kardeşimizi okuturken bizi okula göndermeyen ailemize olan öfkemiz ve kırgınlığımız yıllar geçtikçe ne yazık ki küllenmez. Her fırsatta tekrar tekrar alev alır.

Evinde, okulunda, işyerinde eşitsizlikler yaşayan bazı kişiler yaşadıkları, gözlemledikleri eşitsizlik-

leri fark etmiş, eşitsizlikle mücadele etmiş ve bazen üstesinden gelmişlerdir. Üstesinden gelemedikleri durumda bile ellerinden geleni yapmanın iç huzurunu yaşamışlardır. Çocuklarımıza vereceğimiz eğitimle onların bu eşitsizlikleri fark etmelerini ve mücadele etmelerini destekleyebiliriz.

Bu eğitim için fırsat kollamalıyız. Kendilerine eşit davranılmadığını düşündükleri durumlar uygun bir fırsat ola-

bilir. Yaşadıklarını sizinle paylaştıklarında sakın hemen şefkatle sorunu çözmeye koyulmayın. Sabırlı olun. Sorun ona ait. Amacınız onun bu eşitsizliklere karşı farkındalığını, problem çözme becerisini ve azmini güçlendirmek olmalı. Bu konuda çocuğunuza soracağınız dört soru ona rehberlik edebilir.

- “Bu eşitsizlik nerede başladı”,
- “Senin için neden sorun oldu?”
- “Bundan kimler etkilendi?”
- “Bu durumda ne yapılması gerekir?”

Çocuğunuz öğretmenin kendisine haksızlık ettiğini söylediğinde onunla sohbet ederek, nasihat etmeden bu dört soruyu sorun. Bu soruların yanıtını düşünmek ona yaşadığı durumu anlamak için yardım edecektir. Eşitsizliklerin sonuçları hakkında daha kapsamlı düşünmesine yardım edin. Yaşadığı sorunu çözmeye çalışacaktır. Arkadaşları benzer durumları yaşadığında çocuğunuz ne yapmıştı?

Eşitsizliklerle mücadele etmek için birlikte hareket etmek gerektiğini anlatın. Herkes yalnızca kendi sorununa odaklanırsa eşitsizliklerle baş edilemeyeceğini fark ettirin. “Sence bu durumda sen ne yapmalısın?” sorusunu yanıtlamasını isteyin.

Ailede, çevrede ve toplumda insan davranışlarında, düşüncelerinde ve tutumlarında eşitsizliklerin olması durumunda orada huzurun varlığından söz edilemez. Tarih boyunca insanlar huzurlu yaşamak için iktisadi, ekonomik ve siyasi haklar açısından eşit olmak için çaba göstermişlerdir.

ÇATIŞMA ÇÖZME/UZLAŞMA

Çatışma, farklı düşünceler, değerler, düşünceler, gereksinimler, inançlar vb. konularda yakınlarımızla ya da gruplarla anlaşamama durumudur. Çatışma yaşamın özünde vardır. Yapmamız gerekeni yapmadığımız, yemememiz/içmememiz gerekeni tükettiğimiz zaman kendi kendimize de çatışma yaşarız. Çatışma yaşamak her zaman olumsuz değildir.

Eğer çatışmaları tarafları kırmadan, üzmeden çözmeyi bilirsek aynı zamanda olumlu iletişim becerilerimizi geliştirir ve çocuklarımıza da örnek oluruz.

Çatışma yaşadığında bazı insanlar sorunları görmezden gelmeyi, sorundan uzaklaşmayı seçer ve “kaçar”lar.

Diğer bazı insanlar “kavga etme”yi, fiziksel ve sözlü saldırıyı tercih ederler.

Bu iki yaklaşımda sorun çözülmediği gibi taraflar da zarar görür.

“Çatışma çözme”, “uzlaşma” becerisi geliştirmiş insanlar ise sorunun varlığını kabul ederler. Sorun hakkında konuşurlar ve taraflar için adil olan bir çözüme ulaşırlar.

Çatışma yaşadığımızda çok öfkelenebiliriz. Öfkemizi yatırtmayı başaramıyorsa “Öfkeyle nasıl baş edilir?” konusunda okuyabilir, gerekirse sağlık

kuruluşlarından psikolojik yardım alabiliriz. Bütün insanların yaşamları boyunca yakınlarıyla ve diğer insanlarla huzurlu ve sağlıklı iletişim içinde olmaya hakkı vardır.

Bu beceri bize Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" özdeyişini hatırlatıyor. Kendimizle, aile bireyleriyle, çevremizdekilerle yaşadığımız çatışma durumlarını çözmede "uzlaşma" yaklaşımımız bizi mutlu ederken çocuklarımıza model olmamızı da sağlayacaktır.

VATAN VE ATATÜRK

Kişinin doğup büyüdüğü, üzerinde egemen olarak yaşadığı, kültürlendiği, ve uygarlık birikimlerini oluşturduğu toprak parçası vatanıdır. İnsan vatanında beslenir, barınır, yaşamayı ve yaşamda karşılaşacağı zorlukları aşmayı öğrenir. İnsan vatanında diğer insanlarla barış içinde yaşar ve kendini vatanına ait hisseder. Bir yere, bir gruba, bir

ülkeye ait olduğunu hissetmek çok önemli bir duygudur. Çeşitli nedenlerle başka bir ülkede yaşamını sürdürmekte olanlar, belli bir rahatlık içinde yaşıyor olsalar da adına sıla hastalığı da denen vatan hasreti çekerler. Çocukluklarının geçtiği yerleri, yakınlarını ve dinledikleri müziği vb. lerini özlerler.

Uzun yıllar önce göçebe olarak yaşayanlar tarım ve hayvancılığı geliştirdikten sonra yerleşik hayata geçmiş, toprağı kendilerine vatan edinmişlerdir. Egemen vatan toprağı, egemenlik sınırları içinde doğan büyüyen insanları farklı ırk, farklı din, farklı ana dilinden olsalar da ortak amaç ve resmi dil şemsiyesi altında toplar.

Ülke sözcüğü, sınırları belirli bir devleti tanımlarken, “Vatan” sözcüğü bazı duygusal anlamlar da taşır. Doğup büyüdüğü ülkesinin güvenliği ve yararına her türlü tehlikeyi göze alan kişilere “vatansever” denir, askerlik görevi “vatan borcu” olarak tanımlanır. Üzerinde doğup büyüdüğü, hayatını geçirdiği topraklar için gerektiğinde hayatını feda edebilme, tüm sosyal ve ekonomik haklarından vazgeçebilme duygusu vatan sevgisidir.

Bu duygu, yıkılmakta olan Osmanlı Devleti çok sayıda ülke tarafından işgal edildiğinde Mustafa Kemal önderliğinde ve yerel örgütlenmelerle yüzbinlerce vatanseverin canlarını vatan uğruna feda edenler Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını sağlamışlardır.

Verilen Kurtuluş Savaşı ve ardından Türkiye Cumhuriyetinin kurulması, henüz özgürlüğüne kavuşmamış ülkelere örnek olmuştur. İşgal kuvvetlerinin Osmanlı topraklarından Kurtuluş Savaşı sayesinde kovulan bazı ülkelerin de desteği ile ülkede yaşatılan gerici anlayış yüz yıldır Cumhuriyet ve Atatürk düşmanlığı yapmaktadır.

Çocuklarımıza çok küçük yaşlardan başlayarak vatan sevgisini, ülkenin nasıl özgürlüğüne kavuştuğunu, Türkiye Cumhuriyetini kimlerin nasıl kurduğunu öğretmek anne-baba olarak görevimizdir.

KAYNAKÇA

Gözütok, F.D. Öğretim İlke ve Yöntemleri Pegem Akademi 9. Basım. Ankara. 2023.

Gürkaynak, İ., Gözütok, F.D., Akipek, Ş., Bağlı, M.T., Erhürman, T. Ve Uluç, F.Ö. Yurttaş Olmak İçin... Umut Vakfı Yayınları. İstanbul.1998a.

Gürkaynak, İ., Gözütok, F.D., Akipek, Ş., Bağlı, M.T., Erhürman, T. Ve Uluç, F.Ö. Yurttaş Olmak İçin... Öğretmen El Kitabı. Umut Vakfı Yayınları. İstanbul.1998b.

Gürkaynak, İ., Gözütok, F.D., Akipek, Ş., Bağlı, M.T., Erhürman, T. Ve Uluç, F.Ö. "Ben İnsanım" İlköğretim İçin İnsan Hakları Eğitimi Dizisi. MEB. Ankara. 2001.

Temel, Z.F. (Ed.) Aile Eğitimi ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları. Anı Yayıncılık 6. Basım. Ankara 2020.